

7/6039
GK=145

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Gelir Politikaları Genel Müdürlüğü

Sayı : B.07.0.GEP.0.03-610/540

14/5/2012

Konu : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

- İlgi: a) 16/04/2012 tarihli ve KAN.KAR.BŞK.A.01.0.KKB.0.10.00.00-7/6039-99234 sayılı yazı.
b) 20/04/2012 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/610-2-1177/1816 sayılı yazı.

Kütahya Milletvekili Sayın Alim IŞIK'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği 7/6039 esas numaralı yazılı soru önergesinin Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılması uygun görülmüş olup, soru önergesinde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız aşağıda yer almaktadır.

04/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'na göre, petrol fiyatları 01/01/2005 tarihinden itibaren en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu dikkate alınarak serbest piyasa koşullarına göre oluşmakta olup, rafineri fiyatlarının endeksle oluşturulması, dağıtıcı ve nakliye paylarının tavanı gibi fiyatların dolaylı veya dolaysız olarak kamuca belirlenmesine ilişkin uygulamalar sona erdirilmiştir. Ayrıca petrol piyasasında dolaşımda bulunan tüm petrol ürünlerinin fiyatı, ham petrol fiyatındaki değişimlerden etkilenmekle birlikte, her bir ürünün fiyat teşekkülünün arz-talep mekanizmasına göre ayrı ayrı oluştuğu, fiyatların oluşumuna etki eden bir çok faktörün de bu süreçte rol oynadığı bilinmektedir. Ham petrol fiyatı ve benzin, motorin gibi ürünlerin kendi arz-talep koşullarının yanı sıra navlun bedeli, döviz kuru, ülkelerin mevzuatlarına göre gümrük vergileri, rafineri, dağıtıcı ve bayi marjları, belirli bir zamandaki konjonktürel gelişmeler gibi bir çok husus fiyat oluşumuna etki edebilmektedir. Dolayısıyla, petrol fiyatları 01/01/2005 tarihinden itibaren serbest piyasa ekonomisi şartları altında oluşmakta olup, hükümetin zam yapması gibi bir uygulama mevcut değildir. Her ne kadar dolaylı vergilerin oran ve tutarlarında değişiklik yapılması diğer ekonomik göstergelerle birlikte cari açığı etkilese de, akaryakıt vergilerinde bir artış söz konusu olmadığı için soruda bahsedildiği şekilde cari açığın dolaylı vergilerle kapatılması, bunun bir politika aracı olarak akaryakıt fiyatlarına yansıtılması gibi bir durum söz konusu değildir.

Diğer birçok ülkede ve özellikle Avrupa Birliği ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde de akaryakıt ürünlerinden 06/06/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa göre, Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde belirtilen tutarda özel tüketim vergisi ve 25/10/1984

tarıhli ve 3065 sayılı Katma Deęer Vergisi Kanununa göre %18 oranında katma değer vergisi alınmaktadır.

Ocak 2005'den itibaren petrol fiyatları en yakın erişilebilir dünya serbest piyasası dikkate alınarak serbest piyasa koşullarına göre oluşmaktadır. Dolayısıyla rafineri fiyatlarının endekisle oluşturulması, dağıtıcı ve nakliye paylarının tavanı gibi fiyatların dolaylı ve dolaysız olarak kamuca belirlenmesine ilişkin uygulamalar sona erdirilmiştir.

En son ÖTV artışı 31 Aralık 2009 tarihinde yapılmış olup o tarihten bu yana herhangi bir vergi artışı yapılmamıştır.

Bu çerçevede; 100 TL tutarındaki benzin fiyatının içerisinde KDV ve ÖTV dahil toplam vergi yükü 2002 yılı sonunda 70,2 TL iken, 03.05.2012 tarihi itibarıyla 57,5 TL'ye düşmüştür. 100 TL tutarındaki motorinde 2002 sonunda vergi yükü 59,2 TL iken 03.05.2012 tarihi itibarıyla 47,9 TL'ye düşmüştür. Vergi yükünde meydana gelen bu düşüş sonucunda, 2002 yılında hem benzin hem de motorin üzerindeki vergi yükünde Türkiye birinci sıradayken, 30.04.2012 tarihli Avrupa Birliği enerji bülteni ve 03.05.2012 tarihli akaryakıt fiyatlarına göre ülkemiz, vergi yükü sıralamasında benzinde üçüncü, motorinde ise yedinci sıraya gerilemiştir. Benzin üzerindeki vergi yükü sıralamasında ilk üç ülke İngiltere, İsveç, Türkiye olurken, motorinde ise ilk üç ülke İngiltere, İsveç ve İtalya'dır.

2002-2012 döneminde brent tipi ham petrol varil fiyatı TL bazında yaklaşık yüzde 342 oranında artarken ülkemizde pompa satış fiyatları ortalama sadece yüzde 133 ile yüzde 212 arasında artmıştır. Örneğin brent tipi ham petrol varil fiyatları 2002 yılında 25 \$ civarında iken, 2009'da ortalama 61,1 \$, 03.05.2012 tarihi itibarıyla 118,2 \$ olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla, 2009'dan bu yana vergi artışı yapılmamasına rağmen, uluslararası brent tipi ham petrol varil fiyatlarındaki artışlar ülkemizdeki akaryakıt fiyatlarına yansımıştır.

Petrol ürünlerinden alınan vergilerin yıllara göre tutarları, Gelir İdaresi Başkanlığınca yayımlanan Yıllık Faaliyet Raporları ile Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından aylık olarak çıkarılan Kamu Hesapları Bültenlerinde detaylı bir şekilde yer almaktadır. Söz konusu süreli yayınlara Bakanlığımız birimlerinin resmi internet sitelerinden (www.gib.gov.tr, www.muhasibat.gov.tr) ulaşmak mümkündür.

Bütçe ilkelerinden olan belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilememesi ilkesi gereğince toplanan tüm vergiler, merkezi yönetim bütçesine gelir kaydedilmekte ve bu gelirler kamu hizmetlerinin gerekleri doğrultusunda bütçeden harcanmaktadır. Dolayısıyla akaryakıt ürünlerinden elde edilen vergi gelirlerinin hangi kamu harcamaları için kullanıldığına yönelik bir belirleme yapılması mümkün değildir.

İzlenen ekonomik program çerçevesinde vergi tabanı genişletilerek, bütçe imkanlarının izin verdiği ölçüde, sosyal ve ekonomik şartlar da göz önüne alınarak vergi yükünün azaltılması temel önceliklerimizden olmakla birlikte, akaryakıt ürünlerinden alınan vergilerin azaltılması hususunda halihazırda yürüttüğümüz bir çalışma bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesini ve gereğini arz ederim.

Mehmet ŞİMŞEK
Maliye Bakanı